

КЛАСИФІКАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Роман Сергійович МАСЛЕННІКОВ,

*здобувача Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Забезпечення високої якості поліцейських послуг є одним із пріоритетних завдань сучасної правоохоронної системи України та держави в цілому. Ефективний контроль за цим процесом дозволяє не лише підвищити рівень довіри громадян до органів і підрозділів Національної поліції України, а й сприяє дотриманню стандартів професіоналізму, прозорості й законності у діяльності правоохоронців. Вивчення різновидів такого контролю допоможе зрозуміти механізми оцінки якості роботи органів і підрозділів Національної поліції України та знайти оптимальні підходи до вдосконалення цієї системи в сучасних реаліях. Саме тому зосередимо увагу на встановленні окремих різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг в Україні й здійсненні характеристики основних з них.

Так, вирішуючи поставлене наукове завдання слід вказати на те, що складність і багатоаспектність суспільних відносин, які виникають і знаходять свій розвиток у зв'язку зі здійсненням компетентними суб'єктами діяльності з контролю за якістю надання поліцейських послуг, обумовлюють і наявність доволі значної кількості різновидів такого контролю. З огляду на що, по-перше, увагу слід зосередити виключно на основних з них, оскільки детальна характеристика кожного з них вимагала б від нас проведення не одного комплексного наукового дослідження в цьому напрямку. По-друге, вважаємо за необхідне аналіз різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг здійснити з урахуванням їх наукової класифікації, що має значно полегшити систематизацію й виклад основної інформації, а також значно спростити її подальше сприйняття.

Як цілком слушно у цьому контексті зауважують на сторінках фахової літератури, класифікація є одним з перших і досить важливих кроків, які повинен зробити дослідник будь-якої широкої та різноманітної групи явищ або ж процесів, оскільки як прийом вивчення, класифікація має подвійне значення для наукового дослідження:

- із зовнішнього боку – це прийом, який вносить у вивчення систему та порядок;
- із внутрішнього боку – це прийом, який визначає повноту та правильність висновків дослідження [1, с. 133-134].

Щобільше, зауважує авторський колектив підручника «Адміністративне право України: Академічний курс», наукова класифікація є не лише теоретичним відображенням різноманітності та

різноплановості відповідної діяльності, а й практичним результатом виокремлення важливих сфер суспільного життя, що перебувають під такою діяльністю держави [2, с. 351]. Також справедливою виглядає позиція І.С. Яковець, відповідно до якої будь-яка класифікація – це не проста сукупність груп досліджуваних предметів, явищ, а дещо цілісне, що володіє низкою загальних властивостей, специфічними функціями, які підкорюються єдиним закономірностям. Саме тому наукова класифікація має велике значення для теоретичної й практичної діяльності людини: вона дозволяє групувати предмети, явища залежно від найрізноманітніших потреб пізнавальної діяльності людини й тим самим забезпечує вирішення різних теоретичних і практичних завдань [3, с. 14]. Не є виключенням у цьому аспекті й наукова класифікація різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг, здійснення якої так само дозволить сформулювати цілісне бачення найважливіших серед них.

При цьому, відмічає Д.В. Приймаченко, під класифікацією слід розуміти науковий метод пізнання, в основі якого лежить логічна операція поділу обсягу поняття. Як правило, підставою для класифікації обирають ознаки, суттєві для даного явища. Будь-яка класифікація має сенс, якщо в результаті даної роботи відбувається приріст знань про досліджуваний об'єкт або накопичені знання створюють певну систему, що дозволяє більш чітко відобразити його особливості [4, с. 258]. На додаток зауважує О.М. Музичук, класифікація (типологія) діяльності може здійснюватися за різними ознаками (підставами), тобто так званими критеріями класифікації, під якими варто розуміти певні риси та особливості того чи іншого об'єкта (суб'єкта діяльності), на підставі яких можливе його об'єднання в певні класифікаційні групи, визначення як спільних, так і відмінних ознак кожної з них [5, с. 275]. Такі критерії, без сумніву, мають бути ретельно обрані й при здійсненні наукової класифікації різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг, що, серед іншого, вкажіть як на їх групову приналежність за певною ознакою, так і на їх характерні особливості, що відрізняють їх від схожих правових явищ і процесів, їх специфіку тощо.

Отже, на сьогодні можна назвати доволі значну кількість різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг, що обумовлено складністю й багатоаспектністю даних суспільних відносин, також власне численних напрямів поліцейської діяльності, що здійснюється задля отримання таких послуг всіма зацікавленими особами. Саме тому пропонуємо здійснити наукову класифікацію, завдяки чому вдасться сформулювати критерії, відповідно до яких можна назвати наступні групи різновидів контролю за якістю надання поліцейських послуг:

1) залежно від суб'єктів його здійснення: державний (парламентський, президентський, урядовий, з боку центральних органів виконавчої влади та правоохоронних органів, судовий контроль); громадський (з боку окремих громадян та їх об'єднань); з боку органів місцевого самоврядування; міжнародний контроль;

2) за плановістю: плановий та позаплановий контроль за якістю надання поліцейських послуг;

3) за інституційною приналежністю суб'єктів контролю: зовнішній та внутрішній контроль за якістю надання поліцейських послуг;

4) залежно від рівня адміністративно-територіальної компетенції суб'єкта контролю: загальнодержавний і територіальний контроль за якістю надання поліцейських послуг;

5) залежно від плановості проведення контрольних заходів: плановий і позаплановий контроль за якістю надання поліцейських послуг;

6) залежно від масштабу застосування контрольних заходів: загальний і вибірковий контроль за якістю надання поліцейських послуг;

7) залежно від часу здійснення: попередній, оперативний, наступний контроль за якістю надання поліцейських послуг.

Список використаних джерел

1. Сийплові М.В. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні: дис. ... доктора юрид. наук: спец. 12.00.08. Харків, 2020. 474 с.

2. Адміністративне право України: Академічний курс : підручник : у 2 т. / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ : Юрид. думка, 2004. Т. 1. Загальна частина. 2004. 584 с.

3. Яковчук Є.Ю. Адміністративно-правові засади державної політики у сфері мобілізації: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. Київ, 2024. 212 с.

4. Приймаченко Д.В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави : дис. ... доктора. юрид. наук : спец. 12.00.07. Дніпропетровськ, 2007. 468 с.

5. Музичук О.М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні : монографія / О.М. Музичук. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 654 с.